

Impacte de les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Cristina Guiu

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Febrer de 2018

Amb el suport de:

INDEX

0. Introducció. El projecte. Objectius i metodologia	3
1. Anàlisi general	6
1.1. Gèneres periodístics	7
1.2. Extensió de les unitats informatives	10
1.3. L'ús de la fotografia	11
2. Repercussió mediàtica	13
3. Anàlisi aspectes de les recomanacions	15
3.1. El fet migratori	15
3.2. L'anonimat	16
4. L'anàlisi dels titulars	18
5. Conclusions	23
6. Annex. Relació dels titulars	25

0. INTRODUCCIÓ

L'any 2004 el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona varen elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació, a partir d'una comissió constituïda a l'efecte.

Aquestes recomanacions es van actualitzar el 2009. A tal efecte es va crear una comissió formada per les entitats que ja van participar l'any 2004 a la qual s'hi han sumat l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona (creada el 2004), el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (creat el 2007) i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació.

El document vigent conté 15 punts que incideixen essencialment en l'obtenció de la notícia, en la redacció, el llenguatge, els rols i el context en què cal elaborar les informacions sobre violència de gènere.

Les recomanacions també incideixen en el canvi legislatiu produït des de l'any 2004 amb la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que estableix la definició de violència masclista.

Des de l'Associació de Dones Periodistes, cada any, des del 2006, fem l'anàlisi sobre com els mitjans de comunicació han aplicat en el seu dia a dia informatiu aquestes recomanacions i com informen sobre la violència masclista. Tot seguit mostrem la metodologia i els resultats del 2017, l'11 any consecutiu de la recerca.

EL PROJECTE: OBJECTIUS I METODOLOGIA

L'objectiu de la recerca és analitzar com els mitjans de comunicació tracten el fenomen de la violència masclista.

En l'edició d'enguany, tot i mantenir la mateixa metodologia hem introduït uns nous paràmetres d'estudi i hem ampliat la mostra.

Així, per primera vegada hem analitzat totes les informacions publicades al llarg de l'any 2017. El fet de fugir d'una mostra reduïda ens ha permès veure quina ha estat la

repercussió mediàtica de tots els casos d'assassinats segons els recomptes oficials¹ de violència en l'àmbit de la parella.

També, hem cregut oportú fer una anàlisi més qualitativa. En aquest cas ens hem fixat exclusivament en els titulars.

D'altra banda, hem continuat utilitzant una mostra per treballar com estan aplicant els mitjans tots els punts que les Recomanacions abans esmentades fixaven.

La mostra

Els mitjans que formen part de l'anàlisi continuat són els següents:

EL PUNT AVUI

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

EL PAÍS

LA VANGUARDIA

EI MUNDO

ARA

Període

Per una banda, i com a novetat, hem comptabilitzat i estudiat totes les informacions aparegudes en els diaris de la mostra. Això ens permet observar quina ha sigut la repercussió mediàtica dels casos oficials de víctimes per aquest motiu.

D'altra banda, i continuant l'anàlisi realitzada en les investigacions de les edicions anteriors, hem estudiat amb més profunditat les informacions dels mesos de gener i setembre. En aquest punt és on analitzem els aspectes derivats de les recomanacions. I també el mes de novembre, per la commemoració del 25N, Dia Internacional contra la Violència Masclista.

¹ Les fonts utilitzades per comptabilitzar el nombre total de víctimes per violència masclista són de l'Insituto de la Mujer i de la pàgina feminicidios.org

Base de dades

Hem creat una base de dades en la qual hem introduït els ítems necessaris per fer l'anàlisi, a partir de les principals recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista en els Mitjans de Comunicació.

Són els següents:

- Títol sencer de la notícia.
- Dia de la setmana, mes i any en què s'ha publicat.
- Secció.
- Pàgina.
- Ubicació de la notícia.
- Evolució i extensió de les informacions.
- Gèneres periodístics.
- Opinió. Tipus.
- Informació. Tipus.
- Víctimes i agressors, origen, anonimats. On s'informa sobre aquests aspectes. El fet migratori.
- Contingut de la informació. Protagonistes
- Antecedents. Conseqüències per a l'agressor
- Fotografia. Tipus.
- Gràfics. Estadístiques.
- Consulta fonts. Tipus de fonts.
- Contextualització de la informació.
- Lèxic i estereotips.
- Titulars

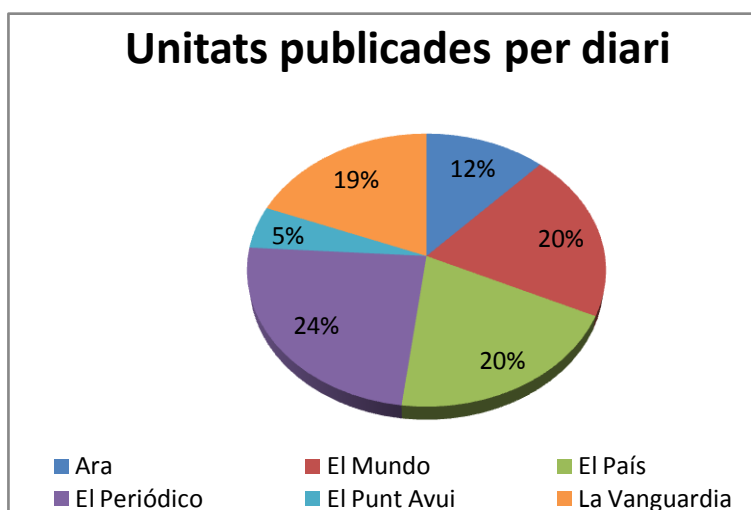
Un cop elaborada i completada la base de dades, s'han processat els resultats en un programa informàtic.

S'han extret les dades que són susceptibles de ser presentades amb gràfics o taules i les oferim amb els corresponents comentaris o interpretacions que se'n deriven i la resta es tracta de forma qualitativa.

1. ANÀLISI GENERAL

Durant l'any 2017 es van publicar 409 unitats informatives relacionades amb la violència vers les dones en l'àmbit de la parella. Així, podem dir que per cada diari s'han publicat una mitjana de 68 notícies, en format paper. Tot i que no tots els diaris donen la mateixa importància a aquest tema i, per tant el nombre de notícies publicades entre diaris pot variar considerablement. Així, observem:

Gràfic 1. Informacions publicades segons mitjà

De les 409 unitats informatives, gairebé un quart pertany a *El Periódico de Catalunya*. Als diaris *El Mundo* i *El País* pertanyen un 20% de les unitats informatives publicades. *El Punt Avui*, és el diari que menys informacions sobre aquesta xacra social ha publicat: només 18 unitats que representen al voltant del 5%.

D'aquestes 409, 11 d'elles, gairebé el 3%, han aparegut en portada. Els diaris que han tret informacions en portada són: *El Periódico* al qual pertanyen el 45% de les informacions de portada; *El País* i *El Punt avui* que tenen respectivament el 18% dels titulars; i, amb un 9% cadascun l' *Ara* i *El Mundo*.

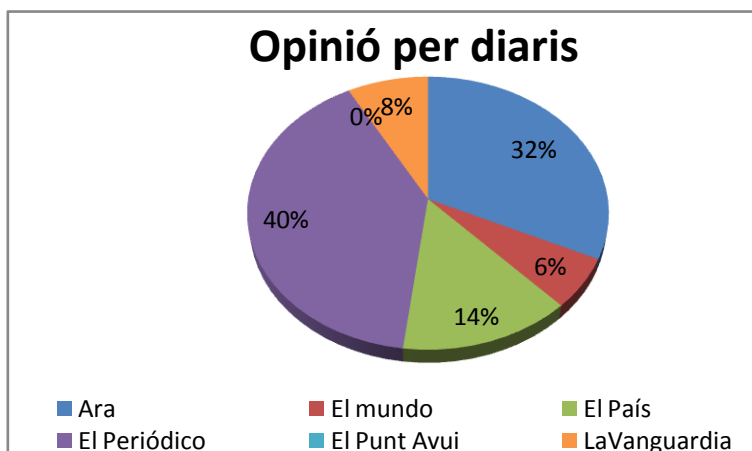
1.1. Gèneres periodístics

El 88% de les unitats informatives corresponen a gèneres informatius: el 12% són articles d'opinió.

1.1.1- L'opinió

El 60% de les unitats d'opinió publicades corresponen a articles d'opinió i/o columnes fixes. Les editorials representen el 32%. Tots els diaris excepte *El Punt Avui* van publicar almenys 2 (12%) editorials sent *El Periódico* el diari que més editorials va publicar (44%).

Gràfic 2. L'opinió segons mitjà

El diari que més articles d'opinió publica sobre aquest tema és *El Periódico de Catalunya* (40%) seguit del diari *Ara* (32%). És curiós com les unitats informatives publicades pel diari *Ara* només representen el 12% (el cinquè diari de 6), en canvi té molta opinió: el 32% (el segon diari de 6).

El 22% dels articles d'opinió es van publicar al mes de novembre, mes en el qual es commemora el 25 de novembre, Diada Internacional contra la violència masclista; el mes de juliol es van publicar el 14% dels articles d'opinió, aquest mes va ser quan es van fer públic el Pacto contra la violència de gènere.

1.1.2 - La informació. Tipus i extensió

Tipus d'informació

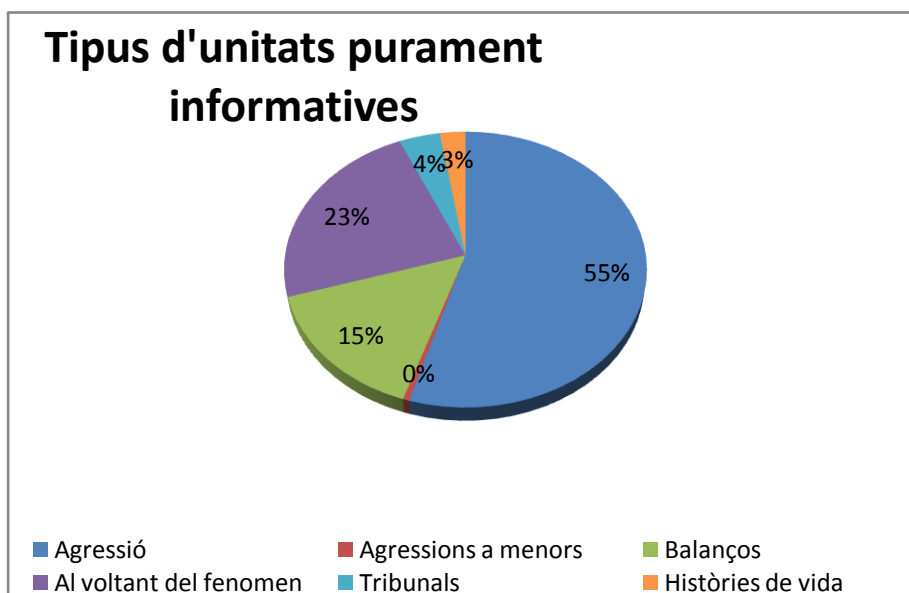
Les unitats purament informatives publicades l'any 2017 són 359, és a dir, el 88% de les unitats analitzades.

Segons el tema principal sobre el qual versen les notícies les podem catalogar:

- Agressions= només descriptives del fet ocorregut
- Balanços/ Sensibilització = informacions més elaborades que ofereixen dades generals de l'evolució de la violència masclista, comparatives, casos en positiu, origen del fenomen o altres elements que poden invitar a la reflexió o a la sensibilització i conscienciació
- Tribunals= judicis, detencions, explicacions llei,...
- Al voltant del fenomen: engloba aquelles informacions relacionades amb el tema de la violència: manifestacions de rebuig, violència a altres països, iniciatives ciutadanes, cinema, televisió
- Històries de vida / Testimonis: dones que expliquen la seva experiència com ara les dificultats per trobar feina per a les dones que han patit una situació de violència.

Observem el gràfic

Gràfic 3. Tipus d'unitats informatives

Més de la meitat de les unitats purament informatives tracten sobre fets ocorreguts, és a dir, les notícies de casos d'agressió (54%).

Les categories *Al voltant del fenomen*, *balanços* i *històries de vida*, que corresponen a aquelles unitats informatives que parlen d'aquesta problemàtica amb més profunditat i que podrien definir com notícies més de sensibilització, sumen el 42%.

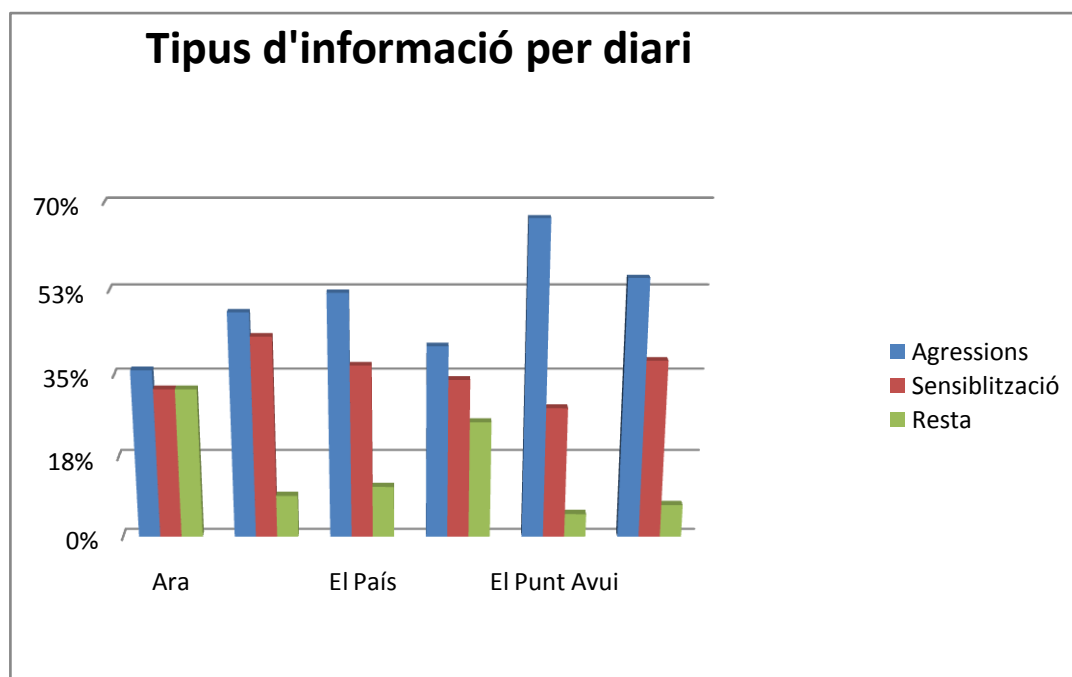
En el cas de les unitats informatives sobre agressions el mes de publicació no aporta cap dada extra ni interessant, ja que, com és evident, les informacions es publiquen quan succeeix el fet.

En canvi, el fet que 23% les informacions de caire més de sensibilització es publiquin al mes novembre, sí que ens aporta informació: malgrat que es publiquen articles de sensibilització al llarg de tot l'any, durant el mes en què es commemora la Diada Internacional en contra de la Violència Masclista es concentren més notícies d'aquest tipus.

De les unitats informatives de "Sensibilització" publicades durant el 2017, el 24% són de *El Mundo*, seguit molt de prop per *El Periódico* (23%) i *El País* (20%).

És interessant analitzar a quina categoria dediquen la majoria de les seves unitats informatives els diaris.

Gràfic 4. Tipus d'informació segons mitjà

Tots els mitjans analitzats han publicat a les seves pàgines més informacions d'agressions que d'altre tipus.

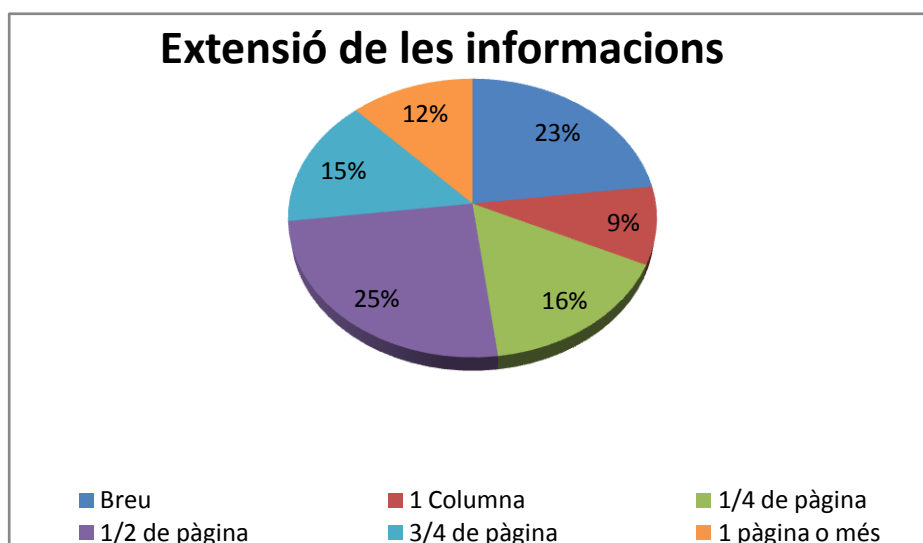
Destacar els dos diaris que menys unitats han aportat a la mostra del 2017. Per una banda, *El Punt avui*, només publica al llarg del 2017, 18 notícies però la gran majoria són

sobre casos d'agressions (67%). En canvi, en el diari *Ara*, les informacions sobre agressions representen un 36%, i les informacions sobre sensibilització, un 32%. La resta d'unitats informatives també pugen un 32%, de les quals la gran majoria són articles d'opinió.

La resta de diaris, tenen un comportament similar: són els diaris que més unitats aporten a la mostra, són majoritàries les informacions sobre agressions.

1.2. Extensió de les unitats informatives

Gràfic 5. Extensió de les informacions

Si observem el gràfic el primer que observem és que no hi ha una extensió majoritària que destaquï de manera rellevant. De totes maneres, les podem agrupar i veure de manera més clara les extensions: les més curtes (Breu, 1 columna) sumen el 32%; les extensions mitjanes (1/4 i 1/2 pàgina), el 41%; i les extensions més grans (3/4 de pàgina i 1 pàgina o més) el 27%. Tenint en compte això, podem afirmar que les extensions més usades són les que podríem definir com a mitjanes.

Però el més interessant és observar quin tipus d'informació ocupen cadascuna de les possibles extensions.

Taula 1

Extensió i Tipus d'informació	
Breu	El 83% són unitats informatives sobre casos d' agressions
1 Columna	El 51% són unitats informatives sobre casos d' agressions
¼ de pàgina	El 56% són unitats informatives sobre casos d' agressions
½ pàgina	El 51% són unitats informatives sobre casos d' agressions
¾ pàgina	El 50% són unitats informatives sobre " sensibilització "
1 pàgina o més	El 81% són unitats informatives sobre " sensibilització "

Les informacions més breus tracten majoritàriament sobre casos d'agressions i les informacions més extenses són sobretot informacions de reflexió i sensibilització. Així i tot, és sorprenent que hi hagi 6 notícies (2 de El Periódico, 3 de El Mundo, i 1 de l'Ara) que són del tipus "agressió" i que tenen una extensió d'una pàgina o més.

1.3. L'ús de la fotografia

De les 359 unitats purament informatives publicades al llarg del 2017, 178 d'elles van acompanyades per fotografies (el 49,5%) amb una fotografia i 181, el 5%, no.

Aquestes dades vénen a confirmar una tendència que vam observar a la recerca de l'edició de l'any 2016: les informacions acompanyades per fotografies han crescut uns 20 punts percentuals. Això es deu al fet que en els darrers anys, l'extensió de les informacions també ha crescut. Durant uns anys, l'extensió més utilitzada eren els breus o 1 columna com a màxim, però des de l'any 2015, les informacions de mitja plana o més o les informacions que ocupen com a mínim una plana.

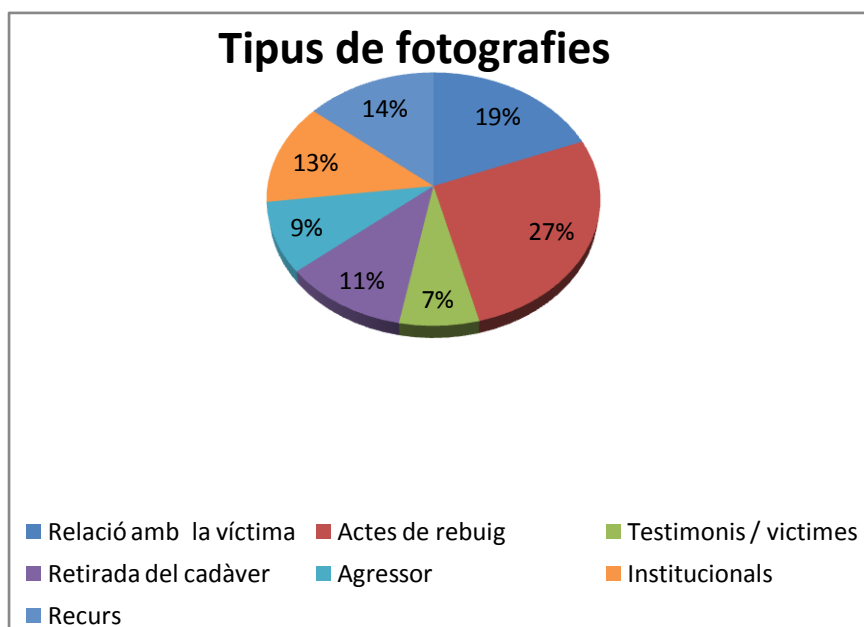
Les fotografies les hem classificat en:

- Fotos que tenen relació directa amb la víctima: edifici on vivia, lloc del succés...
- Retirada del cadàver
- Fotos de l'agressor, detingut / acusat
- Manifestacions de rebuig vers la violència masclista i/o de solidaritat vers les dones que pateixen una situació de violència
- Fotografies de les víctimes i/o testimonis
- Fotografies de recurs

- Institucionals: parlamentaris, actes polítics, fiscals, edificis, campanyes institucionals, cinema...

Observem els tipus de fotografies que s'han publicat en l'any 2017.

Gràfic 6. Les fotografies

El 41% de les fotografies que es publiquen formen part d'aquelles categories que podem considerar bones pràctiques en tant que compleixen amb les Recomanacions. Són les fotos de recurs i sobre actes de rebuig, que acullen respectivament el 14% i el 27%.

La tercera categoria que recull més fotografies és la de "Relació amb la víctima", amb un 19%. Aquestes fotografies poden caure en, el que considerem una mala praxi, si ens cenyim a les Recomanacions: la gran majoria mostren els llocs dels fets (portals de casa, garatges...), detalls pels quals la víctima pot perdre l'anonimat, fet que es recomana no mostrar.

D'altra banda, és preocupant que tornin a aparèixer fotografies on es pot veure el cadàver de les víctimes o el moment en el qual es fa l'aixecament del cadàver. Després d'anys sense que aquest tipus de fotografies apareguessin publicades, a partir del 2015 vam tornar a veure alguna publicada tot i que no representaven ni el 3% del total. En aquest any, una fotografia d'aquest tipus s'ha publicat 20 vegades, el que representa un 11% del total de fotografies.

2. REPERCUSSIÓ MEDIÀTICA

L'objectiu d'aquest apartat és examinar la repercussió mediàtica que els casos oficials d'agressions obtenen. Per poder fer aquesta anàlisi, primer de tot hem d'establir el nombre total de víctimes. Per això hem utilitzat les dades publicades per l'Institut de la Mujer i a la pàgina web femicidios.org.

Així hem establert que durant l'any 2017 les víctimes mortals a l'Estat espanyol van ser 52. D'aquestes, 9 eren catalanes. Les 9 víctimes catalanes corresponen a 8 casos diferents, ja que en un d'ells van haver-hi 2 víctimes: una dona i el seu fill.

Les notícies que tracten agressions sumen 193, i com hem vist en l'apartat anterior, representen el 54% del total d'informacions purament informatives.

D'aquestes 193, el 69% (134) recullen les agressions amb víctimes mortals reconegudes oficialment (52 víctimes); la resta, el 31% (59) recullen agressions que no acaben en morts, intents d'agressions, agressions a familiars com els fills/es, o bé agressions mortals que al final no han acabat en els llistats oficials de víctimes de violència masclista.

Dels 52 casos d'agressions amb resultat de mort, la premsa s'ha fet ressò de 41, és a dir, el 79% dels casos. Si ens fixem en els casos succeïts a Catalunya, el 100% han tingut ressò a la premsa.

La mitjana de notícies publicades per cada cas que ha tingut ressò mediàtic és de 3,27. Si ens centrem només en els casos catalans, la mitjana puja a 7,12.

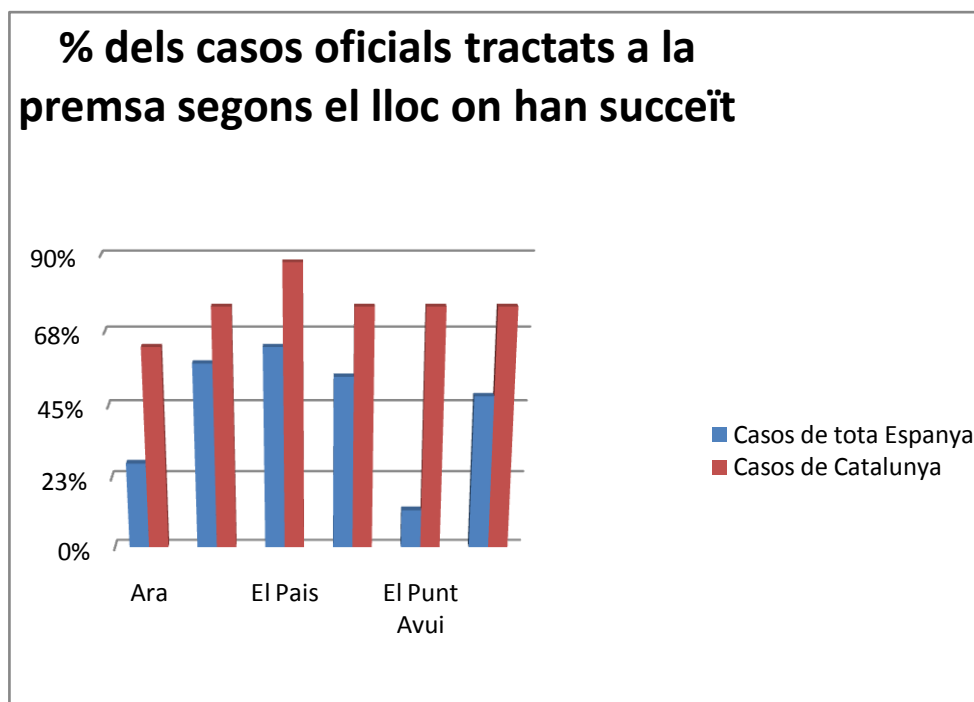
Considerem que el fet que tinguin més ressò a la premsa els casos catalans i més mitjana de notícies per cas es deu al fet que l'estudi es fa amb les edicions catalanes.

Ara bé, no tots els diaris tenen el mateix comportament.

En el següent gràfic podem veure el percentatge de casos que cada diari tracta. I podem comparar les dades que obtenim dels casos de tot l'Estat i dels casos de Catalunya.

El primer que podem observar és que cap de les capçaleres analitzades s'han fet ressò del 100% dels casos, ni tan sols dels casos catalans.

Gràfic 7. Seguiment dels casos. %

El gràfic ens confirma les dades anteriors: en tots els diaris hi ha un ressò més gran dels casos catalans que de la resta de casos.

En aquest sentit, és molt significatiu els dos diaris de la mostra que tenen una vocació més catalana: l'Ara i El Punt Avui. Els dos diaris obtenen un percentatge molt petit respecte al percentatge de casos que tracten de l'Estat espanyol, l'Ara no arriba al 27% i El Punt Avui, recull només un 12%. En canvi, si ens fixem en només en els casos espanyols, aquests percentatges augmenten al 63% i al 75%, respectivament

El País, és el diari que més casos del recompte oficial ha tractat a les seves pàgines: 33 dels 52, un 63%: i 7 dels 8 catalans, un 88%.

3. ANÀLISI ASPECTES DE LES RECOMANACIONS

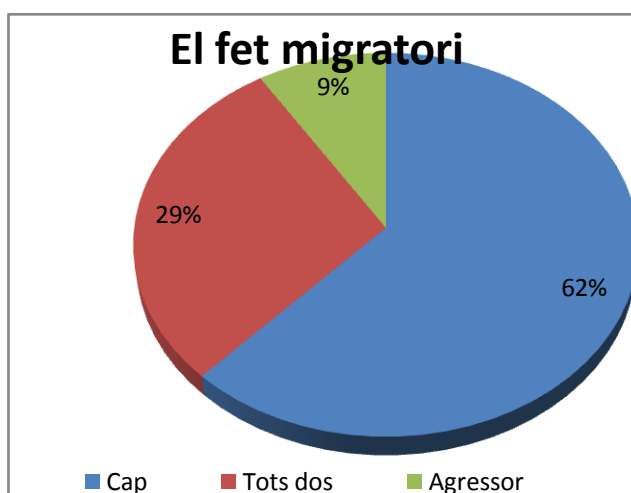
En aquest apartat, analitzarem els punts més importants de les Recomanacions. I per això usarem la mostra habitual que feien servir en les edicions anteriors i que corresponen a les notícies publicades als mesos de gener i setembre.

En total durant aquests mesos s'han publicat 46 unitats purament informatives, de les quals, 21, és a dir, el 45% corresponen a la categoria de "Agressió", que són les susceptibles de donar dades sobre les víctimes i agressors.

3.1. El fet migratori

Observem el següent gràfic

Gràfic 8. El fet migratori

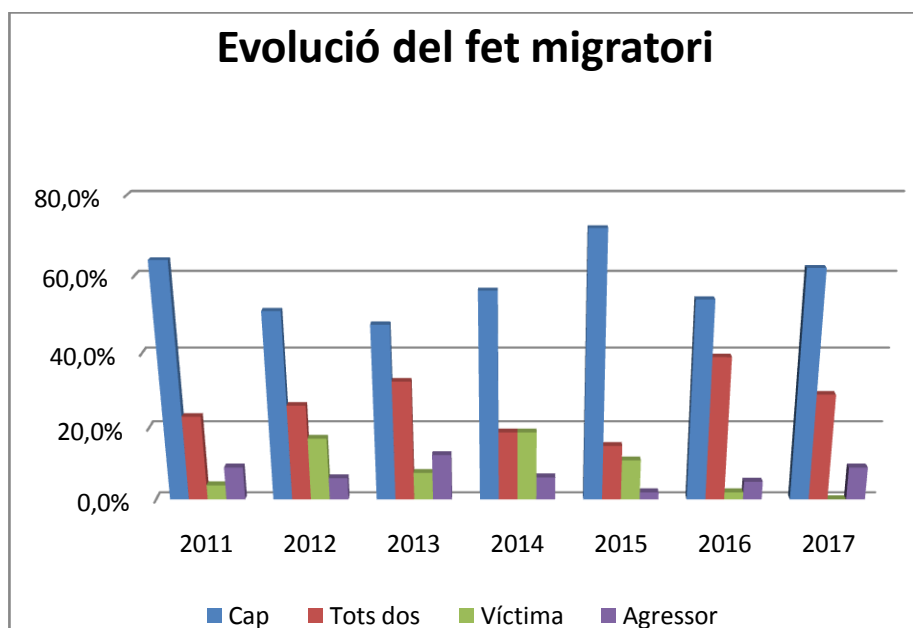
En el 62% de totes les notícies susceptibles de subratllar el fet migratori no s'esmenta la nacionalitat ni de la víctima ni de l'agressor. La nacionalitat de la víctima s'ensementa en el 29% dels casos mentre que la de l'agressor es publica en el 38%

Si observem l'evolució en els darrers anys, és molt positiu que les informacions que no esmenten si les víctimes o agressors són nascuts aquí o són d'altres països són majoritàries. Tot i això, en l'edició de l'any passat subratllaven que s'havia incrementat de manera susceptible les notícies que recollien aquesta dada.

Enguany, tot i que ha baixat una mica les notícies que si recullen el fet migratori dels implicats/es, del 46% al 38%, aquesta continua estan per damunt de la línia de les edicions anteriors.

Observem el gràfic

Gràfic 9. L'evolució del tractament del fet migratori

Com a punt positiu, hem de dir que per primera vegada, el percentatge d'informacions on es destaca la procedència de la víctima i de l'agressor, és a dir, si són espanyols o estrangers, és exactament el mateix.

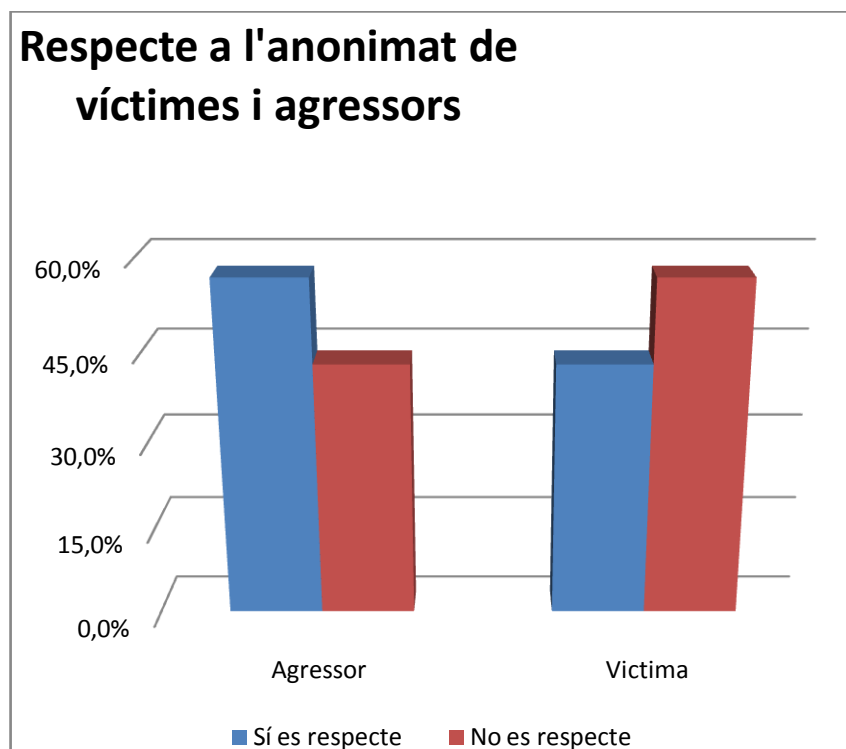
3.2. L'anonimat

Malgrat que les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació estableixen que és millor mantenir tant a les víctimes com als agressors en l'anonimat, el 57% de les víctimes se les identifica d'alguna manera. L'agressor se l'identifica una mica menys, en el 43% de les informacions publicades.

Ara bé, des del 2014 hem identificat cada cop més informacions que esmenten el barri, urbanització o fins i tot l'adreça sencera del domicili de la víctima, a partir de la qual se la pot identificar. Així, trobem que hi ha un 10% d'informacions que, tot i que no esmenten el nom de la víctima si que especifiquen l'adreça sencera de la víctima. A més, d'un 15% d'informacions que a més de publicar el nom també publiquen aquesta dada.

Respecte a aquest punt, l'anonimat de l'agressor sembla que és respecte més, ja que les úniques notícies en les quals surt el domicili publicat coincideixen amb les notícies en les quals surt el domicili de la víctima, és a dir, conviuen.

Gràfic 10. El respecte de l'anonimat de víctima i agressor

És interessant observar com el respecte cap a la víctima es dóna una mica menys que en l'agressor.

I com se'ls identifica? En el cas de les víctimes, en la majoria d'elles es publiquen el nom i els cognoms, en canvi la forma en què s'esmenta a l'agressor és la del nom i les inicials dels cognoms.

4. ANÀLISI DELS TITULARS

Si analitzem els més de 400 titulars de les notícies publicades en la premsa escrita que conforma la mostra, en relació al to, observem que la gran majoria d'aquests titulars són descriptius, 87%, mentre que el 13% restant tenen un to reivindicatiu, ja sigui reflectint les demandes de col·lectius feministes o bé evidenciant dades del fenomen que posen en relleu la manca de recursos existent. Centrant-nos en aquells titulars que responen a notícies relacionades amb alguna mort o agressió, veiem que dels 202 titulars analitzats en aquesta categoria pràcticament tots (excepte un) són descriptius.

Si ens centrem en aquells titulars que corresponen als casos succeïts, és important destacar qui és el subjecte de la notícia i quins verbs s'empren per a il·lustrar els fets.

Pel que fa al **subjecte de la notícia**, les dades mostren que en més de la meitat dels casos (51%) el subjecte de l'acció és l'home, sigui anomenat amb aquest substantiu o amb d'altres com agressor, maltractador, exnòvio, acusat o assassí, sigui amb el nom propi o fins i tot com a subjecte el·líptic. Gairebé en un de cada quatre titulars (22%) el subjecte de l'acció és la dona, que es nomena com a tal, però també com a víctima o assassinada, i en algun cas amb el nom propi de la finada. També cal destacar que en 16 ocasions (8% dels titulars) el subjecte de l'acció és un substantiu. Així el subjecte de l'acció és crim, violència masclista o l'arma emprada per a l'agressió com l'àcid o les punyalades. Aquesta opció per definir el titular pot respondre a una necessitat de síntesi quan en una mateixa peça es recullen dos o més casos i el titular utilitza el mot crim o crims per reflectir-ho. Un exemple és aquest titular de El Periodico "Dos crims masclistes en 24 hores a Salou i Sevilla" en què recollia dos femicidis succeïts en les últimes hores i dels quals parla en una mateixa peça. En canvi és més difícil de sostenir aquesta fórmula quan posen el focus en la "violència masclista" com a subjecte de l'acció, ja que el titular dóna a entendre que la causant de la mort és la violència masclista, un concepte abstracte, en lloc d'assenyalar al victimari, l'home i autor dels fets. Per exemple, El Periodico titula "La violència masclista fa una altra mort a Càceres" desenfocant totalment el victimari del femicidi. En el cas d'emprar l'arma de l'incident com a subjecte revela clarament una intenció de cridar l'atenció de qui llegeix la notícia, incrementant el grau de morbositat de la crònica, i incitant qui llegeix el titular a llegir la peça sencera. Aquest titular de El Periodico "L'àcid masclista desfigura una miss" no només desdibuixa l'autoria

sinó que atorga la qualitat de masclista a l'arma, l'àcid, en comptes de l'autor, que és qui ha ruixat la víctima amb aquest àcid i és qui té clares conviccions masclistes.

Per últim, subratllar que en un 6% dels casos (12 titulars), el subjecte és la Policia que deté, investiga o mata al perpetrador dels fets.

En relació als verbs, en els titulars s'utilitzen verbs vinculats amb l'acció policial, l'homicidi o la mort. Tot i la varietat dels verbs emprats per descriure els incidents en els titulars, els més utilitzats són aquells que al·ludeixen a l'acció de posar fi a la vida d'una altra persona, que amb un 51% representen la meitat dels verbs usats per titular les notícies. Concretament, **el més utilitzat és matar, una de cada tres ocasions, mentre que és menys usual il·lustrar la notícia amb verbs similars com assassinar i d'altres que revelen el modus operandi de l'autor dels fets, tals com degollar, apunyalat, tirotejar, clavar o desfigurar**, afegint una vegada més un element de morbositat ja en el titular de la notícia. En aquest cas, "Un home tiroteja la seva ex davant l'escola del seu fill a Elda", el Periodico concreta en el titular l'arma emprada, el qual no aporta gaire informació extra però genera un efecte crida en qui llegeix. Aquesta informació pot incloure's en el cos de la notícia com a part de la informació dels fets però que figuri en el titular només respon a la intenció de generar curiositat a través del morbo que pot despertar l'espectacularitat del cas, en utilitzar-se una arma de foc.

El 17% dels cops s'utilitza el verb en forma passiva, col·locant la dona víctima del femicidi com a subjecte passiu (ser assassinada o ser apunyalada). El Punt Avui titula "Una guàrdia civil de 47 anys és assassinada per l'exparella". Tot i que el verb està en forma passiva, essent la dona el subjecte passiu, es visibletza l'autor en el mateix titular.

Un altre grup important **de titulars, concretament el 15%, utilitzen verbs que al·ludeixen a l'activitat policial, tals com detenir, denunciar, trobar o investigar, posant en el centre de la notícia la resposta dels cossos de seguretat davant del cas de violència masclista**. Un exemple en què es nomena directament la policia és aquest titular de El Periodico "Els Mossos investiguen si la mort d'una dona és un crim sexista", i un altre és aquest de El Mundo "Investigan la muerte violenta de una família" en què el subjecte és el·líptic. En aquesta línia és important el seguiment judicial de la notícia perquè no es redueixi la informació als fets, però veiem que d'acord amb els verbs emprats, els casos que informen sobre els judicis, sentències i condemnes són minoritaris, el qual no ajuda a informar a la ciutadania que el sistema judicial actua amb

contundència enfront de la violència masclista, ans al contrari, contribueix a la idea d'impunitat dels agressors. Un exemple de seguiment de casos és el publicat per La Vanguardia "Condemnat per intentar matar la seva exnòvia en un xoc".

Cal destacar que cada vegada menys s'utilitza el verb "morir" per titular la notícia, fet que valorem positivament perquè la fórmula àmpliament utilitzada "una dona mor" difumina la responsabilitat del femicidi ocultant l'autor material d'una banda i el social, de l'altra. El llenguatge ens ajuda a construir realitats i titulars del tipus "Una dona morta d'un cop i la seva exparella, penjada" (La Vanguardia) dona poca informació sobre els fets i construeix una realitat difosa, tot i que és fàcil sospitar que es tracta d'un crim de violència masclista en l'àmbit de la parella que ha acabat amb el suïcidi posterior del perpetrador del crim. No en va una de les reivindicacions feministes que es repeteixen als carrers després de cada femicidi i cada 25 de novembre diu "No ens morim, ens maten", perquè és evident que les dones no perden la vida o es moren de manera incomprendible, sinó que ho fan a mans dels seus companys i excompanys, emparats per un sistema patriarcal cada dia més sagnant. Aquí rau la necessitat de tenir cura en la difusió d'aquestes informacions.

Un indicador de **sensacionalisme** en l'estil periodístic és mostrar el modus operandi en el titular. Les "Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació" recullen que cal evitar el sensacionalisme i el dramatisme, tant pel que fa a la forma com pel que fa al contingut de les informacions sobre violència masclista. En aquesta línia, cal valorar quin és l'objectiu de mostrar el modus operandi en el titular, ja que a escala informativa no aporta gaire informació, però si en canvi alimenta el morbo, contradient el punt 8 de les Recomanacions que especifica que s'han d'evitar les descripcions detallades, escabroses o impactants. Pel que fa als casos analitzats, **la major part dels titulars, el 71% dels 143 titulars analitzats, no mencionen l'arma utilitzada en l'agressió, mentre que gairebé en un de cada tres titulars (59) s'especifica el modus operandi emprat en l'incident.** En aquest titular de El País "Una mujer muere asfixiada por su marido en Madrid" s'especifica com ha estat assassinada per donar espectacularitat al titular però en canvi s'utilitza el verb morir, que minimitza el paper de l'autor dels fets i invisibilitza la xacra que representen els femicidis, que són crims contra les dones pel fet de ser dones.

Un altre punt de les "Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació" empeny a fer visibles els **efectes devastadors de la violència**

masclista en les dones i en les seves filles i fills. En aquest sentit podem observar que **el 17% dels titulars relatius als casos de violència masclista succeïts parlen també de les víctimes col·laterals, la immensa majoria fills i filles víctimes directes d'aquesta violència** (34 titulars) ja sigui perquè han quedat orfes, perquè han estat assassinats o perquè han sigut testimonis d'aquestes situacions de violència, mentre que en un titular es parla del cunyat víctima col·lateral de la violència masclista en intervenir en una agressió. Per exemple aquest titular del diari ARA “Un home mata la parella davant dels seus tres fills” mostra que els fills són víctimes directes en un incident de violència masclista en presenciar l'assassinat de la seva mare, i a més, s'evidencia que queden orfes. En aquest altre titular de La Vanguardia “Assassinats a punyalades una dona i el seu fill de 12 anys a Alcobendas” es mostra un cas en què mare i fill són víctimes mortals en un incident de violència masclista, i per últim, en aquest de El Mundo “Un español mata en Alemania a sus dos hijos de cuatro y cinco años” es visibilitza l'edat dels menors assassinats. En el 83% restant (167 titulars) no es parla de les conseqüències en víctimes relacionades amb les víctimes directes de les agressions o víctimes mortals d'aquests incidents.

Seguint amb les Recomanacions (punt 13) cal destacar que convé informar i mostrar que l'acte violent té **conseqüències negatives per als agressors**. En aquesta línia cal remarcar que en **la majoria de titulars no es mostren les conseqüències per al victimari. Concretament el 74% (149) dels titulars de la mostra dels casos ignoren el resultat o resposta de l'agressor, mentre que el 26% (53) restant si recull les conseqüències**. El 42% (22) de les mencions mostren que el victimari ha estat detingut, com en aquest titular de El Periodico “Detingut un home per la mort d'una dona a Xàtiva”, el 37% (19) destaquen que l'autor s'ha suïcidat o ha intentat fer-ho, com en aquest altre del mateix diari “Un home mata la seva dona amb una destrat i tot seguit se suïcida”, el 13% (7) que s'han entregat a la policia, com en aquest cas de El Punt Avui succeït a Catalunya “Un home mata la parella i s'entrega als Mossos a Salou”, el 4% (2) que s'ha escapolit, com recull El País “Un hombre mata a su mujer en Rubí y se da a la fuga” i el 2% (1) que l'agressor ha estat mort, com en aquest titular de El Periodico “La policia mata un home que volia agredir la seva exparella” que parla d'aquest resultat poc comú en aquest tipus de delictes.

És important reforçar la detenció, l'ingrés a presó i les penes a les quals són condemnats els victimaris perquè mostren que avui dia no hi ha impunitat per a l'agressor. Aquest punt junt amb la visibilització de manifestacions de rebuig social i institucional vers aquesta violència ajuda a sensibilitzar i canviar la percepció social de la violència masclista, que avui més que mai, és vista com un problema social i públic (i no individual i privat).

Les dades a Catalunya coincideixen amb la resposta dels autors d'aquesta tipologia delictiva, que no acostumen a presentar resistència activa, entregant-se a la policia en la majoria dels casos, i per tant no sent un fet noticable, però amb una resposta sorprenent i no extrapolable a altres delictes: l'alt percentatge d'autors que s'entreguen a la policia d'una banda i l'alt grau de suïcidis i temptatives de suïcidis de l'altra, en sintonia amb les dades publicades a l'estudi², que **mostra que en un 66% dels casos els perpetradors es van entregar, mentre que en un 27% dels casos hi va haver intent de suïcidi o suïcidi consumat.**

² http://victimesviolencia.gencat.cat/web/.content/home/Apunts_12.pdf

5. CONCLUSIONS

De l'anàlisi de les informacions publicades entorn de la violència masclista en l'àmbit de la parella durant l'any 2017 hem extret les principals conclusions que exposem a continuació :

- No tots els casos contemplats en els recomptes oficials de víctimes mortals tenen repercussió mediàtica i són tractats als mitjans de comunicació. No hi ha cap diari que hagi informat del 100% dels casos ocorreguts. S'ha de tenir en compte que alguns casos que formen part del recompte oficial es confirmen mesos més tard d'haver succeït i els mitjans ja no els recullen.
- Tot i això, sí que observem que les víctimes catalanes han tingut més ressò informatiu. Aquest fet es pot explicar si tenim en compte que les edicions dels diaris analitzades són les d'àmbit català i per tant, només per la proximitat, és comprensible que es doni més importància als fets ocorreguts a Catalunya.
- L'extensió més usada ja no són els breus, sinó les extensions que van des de la mitja pàgina fins a plana sencera. Els breus són en un 80% informacions que tracten el que hem anomenat la categoria de mort/agressió, fet que considerem positiu, ja que és més fàcil caure en un cert groguisme com més espai s'ha d'omplir.
- Les extensions d'una plana o més acullen informacions que podríem definir com de "sensibilització": balanços, al voltant del fenomen i històries de vida. És preocupant observar que hi ha 6 notícies sobre "mort/agressions" que ocupen una extensió d'una pàgina sense que s'aportin gaires elements de reflexió.
- Respecte a les fotografies, malgrat que les més usades són les de recurs o d'actes de rebuig, hem observat any rere any com creixen les relacionades amb la víctima: el lloc dels fets, el portal del seu habitatge, és a dir, fotos que poden ajudar a identificar a la víctima, i per tant, es vulneren clarament les recomanacions. Però és més preocupant observar com creixen les fotos de l'aixecament del cadàver.
- I finalment pel que fa als titulars (veure apartat 4 d'aquest informe), en relació al to, observem que la gran majoria són descriptius, 87%, mentre que el 13% restant tenen un to reivindicatiu, ja sigui reflectint les demandes de col·lectius feministes o bé evidenciant dades del fenomen que posen en relleu la manca de recursos

existent. Si ens fixem en aquells titulars que responen a notícies relacionades amb alguna mort o agressió, trobem que dels 202 titulars analitzats en aquesta categoria pràcticament tots (excepte un) són totalment descriptius del fet ocorregut.

6. ANNEX. RELACIÓ DELS TITULARS

Titulars de totes les notícies analitzades any 2017

El Periódico	La policia veia un risc "baix" en l'última víctima del masclisme
El Periódico	Apunyalat després de salvar d'una agressió masclista la cunyada
El Periódico	La policia mata un home que volia agredir la seva exparella
El Periódico	Un home mata la seva parella en presència de la filla de 5 anys
El Periódico	Interior reclama un gran pacte contra la violència masclista
El Periódico	Lucas, lliure, i la nòvia, imputada
El Periódico	Carmen, la primera víctima per masclisme de l'any a Catalunya
El Periódico	I si fossin policies, gais o captaires?
El Periódico	Un pacte obligat contra la violència masclista
El Periódico	Pla per donar suport legal a les víctimes de violència masclista
El Periódico	Més recursos per a les víctimes i menys SMS
El Periódico	Detingut un home per la mort d'una dona a Xàtiva
El Periódico	Un nou crim de violència masclista eleva a 10 les víctimes
El Periódico	Un home fa volar la casa familiar i mata la parella a Pontevedra
El Periódico	Maltractades sense protecció
El Periódico	Feminicidi i fracàs social
El Periódico	La policia varia l'estratègia i entrevista assassins masclistes
El Periódico	Un sevillà mata els seus dos fills a Alemanya
El Periódico	Violència masclista i impunitat
El Periódico	Detingut un home per degollar la seva parella
El Periódico	500 orfes per violència masclista
El Periódico	Una embarassada perd el fill al ser apunyalada per la seva parella
El Periódico	Les denúncies per violència masclista arriben al màxim de l'última dècada
El Periódico	Ferm rebuig a la violència de gènere
El Periódico	¡Prou de violència!
El Periódico	BCN contra el masclisme
El Periódico	La dona apunyalada a Barcelona surt de l'estat crític
El Periódico	La condemna mitjana per assassinat masclista puja a 20 anys
El Periódico	La violència masclista causa a Almeria la 20a mort de l'any
El Periódico	Una dona assassina la seva nòvia a punyalades a Barcelona
El Periódico	Els Mossos investiguen si la mort d'una dona és un crim sexista
El Periódico	35 anys per a l'expolicia que va degollar la cunyada
El Periódico	Un home es treu la vida després d'atrinxer-se a casa de l'ex
El Periódico	Assassins masclistes s'acarnissen amb els fills de les seves companyes
El Periódico	Assassinats un nen i la seva mare
El Periódico	Detingut a La Corunya per la mort del seu fill d'11 anys
El Periódico	Petició per donar als nens tracte de víctimes en crims masclistes
El Periódico	Tres noves víctimes de violència masclista
El Periódico	El PSOE vol més recursos davant la violència masclista
El Periódico	Més diners contra la violència masclista
El Periódico	Un home malta el seu fill de 8 mesos i apallissa la dona a Cadis
El Periódico	Els partits acorden ampliar el concepte de violència masclista
El Periódico	Les denúncies per violència masclista pugen el 20% de gener a març
El Periódico	Un home assassina l'exparella i s'entrega
El Periódico	Dos crims masclistes en 24 hores a Salou i Sevilla
El Periódico	Una dona és assassinada a cops a Gran Canària per la seva exparella
El Periódico	Festes i violència masclista
El Periódico	Alliberar-se dels mals tractes
El Periódico	Un home mata la seva dona amb una destrat i tot seguit se suïcida
El Periódico	Revival' en violència de gènere
El Periódico	Les feministes reclamen més recursos contra les agressions
El Periódico	Aprovat el pacte contra la violència masclista
El Periódico	Un home de 71 anys mata a cops la seva dona a Getafe
El Periódico	L'assassí de Getafe, a presó

El Periódico	La violència masclista fa una altra mort a Càceres
El Periódico	Pacte contra la violència masclista
El Periódico	Violència de gènere i titular trampa
El Periódico	Un jove mata la seva ex hoies després que ella el denunciés
El Periódico	El pacte antiviolència masclista s'aprovarà sense unanimitat
El Periódico	El pacte antiviolència masclista neix dividit i deixa el dret a no declarar
El Periódico	Pànic al propi pare
El Periódico	Comença el repte
El Periódico	El pacte contra la violència masclista
El Periódico	Un home mata la seva dona i el seu nadó a BCN
El Periódico	Els Mossos busquen un home fugit després de matar una dona
El Periódico	Detingut a Cornellà l'home que va matar la seva parella a Rubí
El Periódico	Un home mata la seva dona a Almeria i se suïcida
El Periódico	Una sentència que justifica els mals tractes indigna Portugal
El Periódico	Una dona grava la seva parella violant la seva filla, d'11 anys
El Periódico	França surt al carrer contra la violència sexista
El Periódico	Pugen a 43 les assassinades per la parella
El Periódico	Un home tireteja la seva ex davant l'escola del seu fill a Elda
El Periódico	La incessant violència masclista
El Periódico	Un nou crim certifica la ineficàcia contra la violència masclista
El Periódico	Detingut un home a Alzira després de degollar la seva filla de 2 anys
El Periódico	Presó incondicional per al pare que va matar la seva filla a Alzira
El Periódico	La violència masclista ja ha matat vuit nens
El Periódico	Intenta matar la seva dona i se suïcida al calabós
El Periódico	Una de cada tres barcelonines ha patit violència molt greu
El Periódico	El mal tracte masclista es dispara entre menors
El Periódico	Les noies denuncien una agressió masclista al dia a Catalunya
El Periódico	Ni una més
El Periódico	Sobreviure al masclisme
El Periódico	Un home viatja d'Alemanya a Vinaròs per matar la seva parella
El Periódico	Horror a la llar del maltractador
El Periódico	Recuperar la força
El Periódico	Trencar el patriarcat après
El Periódico	Contra el masclisme, escola
El Periódico	L'epidèmia de la violència sexual
El Periódico	Violència masclista: prou víctimes
El Periódico	La mitja taronja de ningú
El Periódico	Mor una dona per una pallissa de la parella
El Periódico	Pena de presó per enviar 500 whatsaps a la seva parella en un mes
El Periódico	Rècord històric de condemnes per casos de violència masclista
El Periódico	Carta a Ana Orantes, assassinada pel seu marit fa dues dècades
El Periódico	L'assassinada a Sant Adrià va denunciar dues vegades el seu botxí
El Periódico	La cicatriu de la violència masclista
El Periódico	Un home assassina la seva dona, que l'havia denunciat dos cops
El Periódico	La víctima de Benicàssim va ser ficada a la força en el cotxe
El Periódico	El masclisme mata
El Periódico	Pacte d'estat i violència masclista
El Periódico	200 milions per a la lluita contra la violència masclista
El Periódico	Rajoy promet 200 milions contra el masclisme i les autonomies recelen
El Periódico	Terrorisme de gènere
El Periódico	La violència de gènere o les dades de la vergonya
El Periódico	Un home mata la seva parella en presència de tres fills
EIPuntAvui	Un veí de Síria de 82 anys mata la dona amb un ganivet i s'intenta sulcidar
EIPuntAvui	Un home assassina l'exparella tot i tenir l'ordre d'allunyament
EIPuntAvui	Un home amb una ordre d'allunyament mata a Santa Perpètua l'excompanya
EIPuntAvui	Una guàrdia civil de 47 anys és assassinada per l'exparella
EIPuntAvui	L'Estat controlarà les polítiques de violència de gènere
EIPuntAvui	A disposició judicial pel crim de Santa Perpètua
EIPuntAvui	Una dona embarassada és apunyalada per la parella
EIPuntAvui	Amenaça l'exparella amb una navalla, a Manresa
EIPuntAvui	Declarat culpable de matar l'exparella
EIPuntAvui	Volen atenció pública contra el masclisme

EIPuntAvui	Una dona mata a ganivetades la seva companya a Barcelona
EIPuntAvui	Una dona mata la companya amb qui vivia a Barcelona
EIPuntAvui	S'inicia el pacte nacional contra la violència masclista
EIPuntAvui	Un home mata la parella i s'entrega als Mossos a Salou
EIPuntAvui	La víctima s'havia separat del seu agressor
EIPuntAvui	Una dona assassinada per la seva exparella a Rubí
EIPuntAvui	Detenen el presumpte autor de l'assassinat d'una dona a Rubí
EIPuntAvui	Les menors denuncien un 11% més d'agressions masclistes
EIPuntAvui	El rebuig a la violència masclista omple les ciutats catalanes
EIPuntAvui	Detingut per haver mort la dona, que l'havia denunciat dos cops per maltractament
El País	Una mujer es asesinada por su compañero en Madrid
El País	Detenido por secuestrar y agredir a su expareja en Estepa
El País	El detenido por matar a su exnovia fue denunciado antes por cuatro mujeres
El País	Un hombre asesina a su esposa y arroja el cadáver al río
El País	"Vuelves de vacaciones y tu hija está en una caja, muerta"
El País	La policía mata a tiros en Sevilla a un hombre que agredió a su pareja
El País	El detenido por matar a su expareja en Almería estaba en busca y captura
El País	"No volverás a ver a la niña jamás"
El País	Un padre mata a su bebé al tirarse con ella por una ventana
El País	Lucas, detenido por maltrato
El País	Un guardia civil mata a su pareja en Seseña
El País	Detenido un hombre por asesinar a su pareja y a su hijastra
El País	Cinco asesinadas en cuatro días por violencia machista
El País	"Ahora mi madre puede descansar"
El País	Más voluntad que medios en el juzgado de violencia machista
El País	Los crímenes machistas dejan 40 niños huérfanos al año
El País	"Sin las becas no podría mantener a mis nietos"
El País	Apuñaladas dos mujeres en Telde y Plasencia
El País	134.462 mujeres denunciaron violencia machista en 2016
El País	Acuchillada una embarazada en Barcelona
El País	Cambio de cerraduras gratis para víctimas de violencia de género
El País	Viaje al terror del machismo
El País	Hallada una mujer muerta y a su expareja ahorcada en Almería
El País	Una mujer mata a otra tras discutir en el piso que compartían
El País	Premios al periodismo contra la violencia de género
El País	Un hombre mata a su pareja y a su hijo de 12 años en Alcobendas
El País	Detenido un hombre por matar a su hijo de 11 años durante el régimen de visitas
El País	Una mujer muere asfixiada por su marido en Madrid
El País	El odio a las mujeres
El País	Tres asesinadas por violencia machista en Madrid y Murcia
El País	El PP aumenta un 25% la partida contra la violencia machista
El País	La violencia machista empieza cada vez antes
El País	Un hombre mata a su bebé y apalea a la madre en Cádiz
El País	Ojo clínico contra la violencia de género
El País	Un hombre mata a su pareja de un disparo en Granada
El País	"Me puso un cuchillo en el hombro y me dijo: '¿Cómo quieres morir?'"
El País	500 colectivos reclaman más fondos contra la violencia machista
El País	Asesina a su exmujer en Sevilla y se entrega a la policía
El País	Dos mujeres asesinadas por sus parejas en menos de 24 horas
El País	Detenido un hombre por asesinar a golpes a su expareja
El País	¿Por qué los hombres matan a las mujeres?
El País	Un método científico para la violencia de género
El País	"Ahora se quiere divorciar. La mato"
El País	Culpas de algunos hombres
El País	Un hombre asesina a su mujer en Granada y se suicida
El País	La definición de violencia machista divide a los partidos
El País	Pacto contra la violencia
El País	Pacto histórico para atajar la violencia contra la mujer
El País	Un pacto de Estado histórico contra la violencia machista
El País	El pacto contra la violencia machista incluye la reforma del aborto para las menores
El País	La mujer muerta en La Llagosta fue calcinada por su pareja
El País	Un hombre asesina a su pareja en Tenerife

El País Detenido un hombre en Cáceres por el asesinato de su mujer
 El País Las raíces de la violencia
 El País La ley de violencia machista incluirá a las madres de niños asesinados por su padre
 El País Asesinada una joven una hora después de denunciar a su expareja
 El País Podemos se descuelga del pacto de Estado contra la violencia de género
 El País Un hombre asesina a su pareja a cuchilladas en Sestao
 El País Tres personas de la misma familia mueren a tiros en Barcelona
 El País Un hombre mata a su mujer en Rubí y se da a la fuga
 El País Detenido por matar a su exmujer en Rubí
 El País Un hombre mata a su mujer en Almería y se suicida
 El País La policía busca al exnovio de una chica de 16 años asesinada a golpes en Madrid
 El País Rechazo a la violencia
 El País El maltratador que mató a tiros a su expareja en Elda fue detenido la última semana dos veces
 El País El asesinato machista de Elda revela las lagunas del sistema
 El País Uno de cada cuatro jóvenes ve normal la violencia sexista dentro de la pareja
 El País La policía investiga si el hombre que degolló a su hija quería vengarse de la madre
 El País "No es una fiesta. Nos están matando"
 El País "Hace falta formación en los juzgados para atender a las mujeres"
 El País Suben un 11% las menores víctimas de violencia machista
 El País Ana Orantes y otras mil asesinadas
 El País Romper el silencio
 El País Educar para prevenir la violencia
 El País Ana Orantes y 1.000 asesinadas más
 El País "Los hombres siguen un poco desorientados"
 El País Un hombre viaja desde Alemania para matar a su expareja
 El País Crecer después de que asesinen a tu madre
 El País "Siempre dijo que sería una víctima más"
 El País Detenido un hombre en Santa Adrià por matar a su esposa y tirar el cadáver
 El País El agresor de Benicàssim fue condenado por maltrato en 2013
 El País Solo el 12% de las medidas contra la violencia machista se activarán en 2018
 El País Otra mujer asesinada
 El País Un hombre mata a su pareja delante de sus tres hijos en Azuqueca
 ARA Feminicidis íntims: cròniques d'homicidis anunciats
 ARA Per què pensem que les dones fan denúncies falses?
 ARA Un home mata la seva filla llançant-se amb ella per una finestra
 ARA Lucas, de l'Atlètic, detingut per violència domèstica
 ARA Assassinat masclista i suïcidi frustrat a Súria
 ARA Un home de 86 anys mata la seva dona en una residència d'Alacant
 ARA Segur que podem fer més per evitar la violència masclista
 ARA Tres denúncies no van evitar que l'assassinés
 ARA La dona apunyalada per la seva parella segueix en estat crític
 ARA Violència masclista: per combatre-la cal reeducar molts homes
 ARA "Quan et relaxes, et penedeixes de tot i tens por de tu mateix"
 ARA Ciberassetjament masclista: internet també té gènere
 ARA Una dona mata la seva companya sentimental al barri del Raval
 ARA Violència de gènere
 ARA La dona morta al Raval de Barcelona va ser víctima d'un crim masclista
 ARA Un home mata la seva dona i el fill d'ella, de 12 anys, a Madrid
 ARA Cap de setmana tràgic: tres crims masclistes a Madrid i Múrcia
 ARA Violència masclista: parlem clar
 ARA L'Estat es conjura contra totes les violències masclistes
 ARA Detingut a Nova York per matar la parella a Barcelona
 ARA L'aprenentatge de la violència
 ARA Un home mata la seva parella a Salou i s'entrega als Mossos
 ARA Últim avís per a un pacte d'estat contra la violència de gènere
 ARA El Congrés posa les bases del pacte d'estat contra la violència masclista
 ARA Declaració política d'intencions contra la violència masclista
 ARA Les Antígones d'avui
 ARA Un home de 71 anys mata la seva dona a Getafe i després s'entrega
 ARA La difícil implementació del pacte d'estat contra la violència masclista
 ARA Atenció als fills de la violència
 ARA Girona implanta un nou servei per als fills dels maltractadors

ARA	Més de 200 avisos a través del DRAGAlert
ARA	Investiguen si un home va matar a trets la dona i el fill
ARA	Un home mata la seva dona, de 24 anys, a Tenerife
ARA	Miss Perú canvia de mides per lluitar contra els femicidis
ARA	Coses de dones
ARA	Un home mata la seva filla de 2 anys a Alzira, al País Valencià
ARA	Tots els dies són 25 de novembre
ARA	"La violència masclista no és un problema de les dones"
ARA	Classes d'autodefensa per a les víctimes
ARA	Empitjorament
ARA	La violència masclista augmenta i són els homes els que han de prevenir-la
ARA	"Encara que no et diguin res et penetren amb la mirada"
ARA	Agressors sexuals que aprofiten nits de festa
ARA	Les dones també pateixen atacs de la família i els amics dels agressors
ARA	Photocall' en una estació de metro per donar suport
ARA	Els fills, les víctimes encara més invisibles de la violència masclista
ARA	L'economia és clau per superar l'aïllament i el control masclistes
ARA	La violència de gènere pot tenir una arrel biològica
ARA	El novè assassinat masclista de l'any sacseja la Mina
ARA	Les dones no volem caminar menys
ARA	Un home mata la parella davant dels seus tres fills
La Vanguardia	Dues dones assassinades per les seves parelles en 48 hores
La Vanguardia	Un detingut per matar la seva ex tenia denúncies de 4 dones
La Vanguardia	L'àcid masclista desfigura una miss
La Vanguardia	Mor en un tiroteig després d'agredir la seva dona
La Vanguardia	La violència masclista ja ha segat set vides aquest any
La Vanguardia	"Et feriré on fa més mal"
La Vanguardia	Acusat d'agredir la nòvia
La Vanguardia	Un home mata la seva dona i després intenta suïcidar-se
La Vanguardia	Una altra setmana acaba amb un assassinat per violència masclista
La Vanguardia	Un home i la seva exdona moren en una explosió intencionada
La Vanguardia	Quatre assassinats masclistes més en el principi d'any més sagnant de la dècada
La Vanguardia	Creix la marea violeta
La Vanguardia	Un espanyol separat mata els seus fills petits a Alemanya
La Vanguardia	Suport a la vaga de fam per la violència masclista
La Vanguardia	Detingut el company de la dona morta en una explosió de gas
La Vanguardia	Una embarassada perd el fill després que la seva parella l'apunyalí
La Vanguardia	La dona apunyalada, greu
La Vanguardia	Una dona apunyalada i una altra atacada amb un martell
La Vanguardia	Un terç dels joves accepten que la seva parella els controlí
La Vanguardia	Una dona morta d'un cop i la seva exparella, penjada
La Vanguardia	Un crim al Raval destapa l'altra violència domèstica
La Vanguardia	"Això no és amor"
La Vanguardia	Intragènere, la violència oculta
La Vanguardia	Cuando dice se acabó
La Vanguardia	Assassinats a punyalades una dona i el seu fill de 12 anys a Alcobendas
La Vanguardia	El mea culpa del maltractador
La Vanguardia	Sis-cents botxins
La Vanguardia	Sí que es pot
La Vanguardia	Detingut per l'assassinat del seu fill d'11 anys durant el règim de visita
La Vanguardia	El pacte contra la violència de gènere perilla per les crítiques de les dones
La Vanguardia	Més ordres de protecció a les víctimes de violència
La Vanguardia	Detingut a Cadis per matar el seu nadó i agredir la mare
La Vanguardia	Un home apunyalat la seva parella a la terrassa d'un bar
La Vanguardia	Confessar el crim deixarà de ser un atenuant en la violència de gènere
La Vanguardia	Un home mata la seva parella a Sevilla i es lliura a la policia
La Vanguardia	Un home apunyalat a Salou la seva dona i després s'entrega
La Vanguardia	L'assassí confés de la seva exdona a Salou, a la presó
La Vanguardia	Un home mata la seva parella en una localitat de Granada
La Vanguardia	Pacte contra la violència de gènere
La Vanguardia	Un home mata la seva dona amb una destrat i se suïcida
La Vanguardia	El futbolista Castro, absolt

La Vanguardia Podem desllueix el Pacte contra la Violència de Gènere abstenint-se
 La Vanguardia L'11% de les agredides per violència masclista no acusen la seva parella
 La Vanguardia Fa servir l'exparella com a escut per evitar l'arrest després d'haver intentat degollar-la
 La Vanguardia Dos de cada tres fills de maltractades també pateixen episodis violents
 La Vanguardia València equipara la violència masclista amb el terrorisme
 La Vanguardia L'assassí masclista ataca en un moment de calma
 La Vanguardia Setge a la violència de gènere
 La Vanguardia "Això és un problema públic, no privat"
 La Vanguardia Podem manté la seva abstenció i desllueix el pacte contra el masclisme
 La Vanguardia Un home assassina la seva dona i el seu nadó d'onze mesos i després se suïcida
 La Vanguardia L'assassinada per la parella a Barcelona no l'havia denunciat
 La Vanguardia Detingut un home acusat de matar la seva exparella a Rubí
 La Vanguardia Assassina la dona, avisa per WhatsApp i se suïcida
 La Vanguardia Més de 14.000 denúncies al mes per violència masclista
 La Vanguardia Condemnat per intentar matar la seva exnovia en un xoc
 La Vanguardia Treballs comunitaris per haver insultat l'ex a Facebook
 La Vanguardia Detingut un home a Tenerife com a presumpte assassí de la seva xicota, de 24 anys
 La Vanguardia Mor la dona tirotejada a Elda per la seva exparella
 La Vanguardia Detingut un home després de degollar la seva filla de dos anys
 La Vanguardia La nena que ja sabia cantar
 La Vanguardia Violència de gènere: 23 nens assassinats i 185 orfes en 5 anys
 La Vanguardia Va degollar la seva filla per venjar-se de la seva dona
 La Vanguardia Escac als masclistes
 La Vanguardia Ofensiva contra la violència de gènere
 La Vanguardia "Si jo vaig poder, tu pots"
 La Vanguardia Un home mata a trets la seva exnòvia a Vinaròs i se suïcida
 La Vanguardia Més nois detinguts per violència masclista el 2017
 La Vanguardia Clamor global per aturar la pandèmia de violència contra les dones
 La Vanguardia Mor una dona d'una pallissa de la parella
 La Vanguardia Els jutges rebutgen gairebé la meitat de les ordres de protecció a maltractades
 La Vanguardia Augmenten les víctimes de violència a la família de més de 65 anys
 La Vanguardia Un assassinat que removié conciències
 La Vanguardia Busquen la parella d'una dona trobada morta al seu domicili de Las Palmas
 La Vanguardia Una dona clava un ganivet al seu xicot
 La Vanguardia Tercer assassinat masclista en cinc dies: mata la parella davant dels seus fills
 La Vanguardia El Govern central garanteix 200 milions en la lluita contra la violència masclista
 El Mundo Asesinan a 2 mujeres en menos de 12 horas
 El Mundo "La violencia machista es por la maldad humana"
 El Mundo El 50% de los juicios por violencia machista acaba en absolución
 El Mundo Rusia avala pegar a la mujer "una vez al año"
 El Mundo Le niegan la residencia por malos tratos
 El Mundo Muere abatido por la policía tras intentar agredir a su pareja
 El Mundo SMS: su agresor sale de prisión
 El Mundo Mata a su bebé tirándose desde la ventana de un hospital
 El Mundo Lucas Hernández, a juicio por malos tratos
 El Mundo Rusia legitima la violencia de género
 El Mundo Asesina a su mujer e intenta suicidarse
 El Mundo Hallan muertos a un guardia civil y su pareja
 El Mundo La mujer de Seseña fue asesinada por su novio guardia civil
 El Mundo Una mujer asesinada cada cuatro días
 El Mundo En huelga de hambre por "un país libre de violencia machista"
 El Mundo Una 'APP' para discapacitadas
 El Mundo 10 mujeres muertas, una sola denuncia
 El Mundo Hace explotar su casa para matar a su mujer
 El Mundo Otra asesinada pese a la orden de alejamiento
 El Mundo ¿Qué pasa por la mente de un asesino machista?
 El Mundo Machismo asesino
 El Mundo Un español mata en Alemania a sus dos hijos de cuatro y cinco años
 El Mundo Concentración contra la violencia machista en Sol
 El Mundo Visitas al padre maltratador
 El Mundo No fue violencia sino compasión
 El Mundo Multan a las mujeres maltratadas de sol

El Mundo Carmena perdona la multa a las maltratadas
 El Mundo Mata a su pareja y trata de suicidarse
 El Mundo Las víctimas del maltrato comparecen en el senado
 El Mundo Hart@s de violencia contra las mujeres
 El Mundo Más condenas por violencia machista y también más víctimas
 El Mundo Un hombre asesina al bebé que gestaba su pareja al apuñalarla
 El Mundo Asesinados una mujer y sus hijos de ocho y cinco años en Ciudad Real
 El Mundo Víctimas jóvenes del machismo
 El Mundo Mata a su ex pareja y luego se ahorca
 El Mundo Un juez imputa a un cargo de la Generalitat por violencia de género
 El Mundo "Los hombres también sufren violencia y hay que escucharlos"
 El Mundo Una mujer y su hijo mueren apuñalados por la pareja de ella
 El Mundo Las 'mujeres de Sol' vuelven a protestar contra el maltrato
 El Mundo Confiesa el asesinato de su hijo
 El Mundo Un acusado por malos tratos se cambia de sexo
 El Mundo Los huérfanos de violencia machista tendrán una pensión
 El Mundo Tres crímenes machistas durante el fin de semana
 El Mundo Aumentan un 47% las mujeres asesinadas
 El Mundo Pacto contra la violencia machista
 El Mundo Desmontando a la presunta víctima machista
 El Mundo Asesina a su bebé en Cádiz
 El Mundo A revisión los protocolos contra la violencia machista
 El Mundo Un hombre mata a su pareja con una escopeta
 El Mundo Condena a dos jueces por no proteger a la víctima
 El Mundo La vida que no es de 4.632 mujeres
 El Mundo Detienen en Nueva York a un fugitivo que mató a su pareja en BCN
 El Mundo Apuñalada a su mujer en Salou y deja el cadáver en el coche
 El Mundo Una mujer asesinada a puñaladas en Sevilla
 El Mundo La lucha por la igualdad comienza en el aula
 El Mundo Detenido un hombre por matar a su pareja
 El Mundo Mata a su esposa con un hacha en Granada
 El Mundo Un paso positivo para combatir la violencia contra la mujer
 El Mundo Mata a su pareja apuñalándola y degollándola
 El Mundo Las denuncias falsas apenas alcanzan el 0,01%
 El Mundo La lucha de una maltratada por sus hijos
 El Mundo Mata a su ex novia una hora después de la denuncia
 El Mundo Asesina a su mujer y se suicida
 El Mundo El Congreso aprueba el Pacto contra la Violencia de Género
 El Mundo Las madres de hijos asesinados, también víctimas
 El Mundo Investigan la muerte violenta de una familia
 El Mundo Hallan a una mujer acuchillada
 El Mundo Asfixia a su mujer con las manos
 El Mundo Las denuncias por violencia de género aumentan un 18% en un año
 El Mundo Las 40 puñaladas que le dio a su mujer, fruto de "un forcejeo"
 El Mundo Una mujer de 28 años asesinada por su pareja
 El Mundo Desaparecido el ex novio de la dominicana de 16 años asesinada
 El Mundo El asesino del colegio de Elda iba a ser juzgado por amenazas
 El Mundo La Policía investiga si el crimen de la niña de Alzira fue por venganza
 El Mundo Asesina a su ex pareja tras viajar desde Alemania
 El Mundo El día en que la violencia de género dejó de ser suceso
 El Mundo 78 condenados al día por violencia machista
 El Mundo Un acusado de maltrato se mata con su exnovia al chocar su coche
 El Mundo Detenido un hombre por matar a su pareja, que lo denunció dos veces por maltrato
 El Mundo "¡Ayúdanos, han matado a mi mamá!"
 El Mundo Otra mujer asesinada ante sus hijos menores de edad
 El Mundo 189 niños sin madre en un lustro
 El Mundo Urgen medidas más eficaces contra la violencia machista

